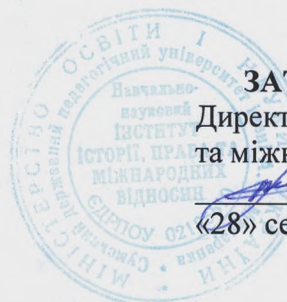
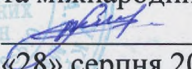

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання
історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НН інституту історії, права
та міжнародних відносин
 Олександр ЖУКОВ
«28» серпня 2025 р.

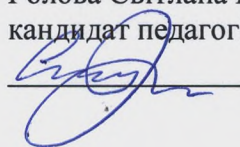
**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРИОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

**Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія)**

**Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова навчання українська**

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права та
міжнародних відносин
«28» серпня 2025 р.

Голова Світлана МОЦАК,
кандидат педагогічних наук, доцент

Суми – 2025

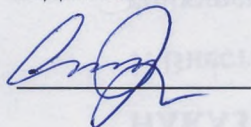
Розробник:

Горобець І.В., кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Моцак С.І., к. пед. н., доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

ІНУКУЗ

ІМЕНЬ С. ІВАНУЧЕНКУ
САМІСРКНИ ІВЬЖУВНИН ПЕТУСОЦЬНИН АНІВЬСНІТІТ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ АКУБІН

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4		Обов'язкова
		Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 120	Бакалавр	4-й
		Семестр
		8-й
		Лекції
		26 год.
		Практичні, семінарські
		40 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
80 год.		
Консультації		
4 год.		
Вид контролю: залік.		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історіографія всесвітньої історії та історії України» є історичною дисципліною. Предметом вивчення навчальної дисципліни є проблеми зародження, становлення та розвитку історіографії всесвітньої історії та перспектив розвитку світової історичної науки на початку ХХІ ст.

Навчальна дисципліна «Історіографія всесвітньої історії та історії України» входить до переліку нормативних компонентів освітньо-професійної програми (цикл професійної підготовки).

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі освіти та у процесі навчання історичних дисциплін в ЗЗСО, що передбачає проведення досліджень у галузях педагогіки та історії та застосування комплексу освітніх, історичних і міждисциплінарних теорій і методик.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 6. Здатність до системного творчого мислення, формування системного наукового світогляду.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу даних з різних джерел, аналітико-синтетичної діяльності, встановлення та обґрунтування причинно-наслідкових зв'язків.

ЗК 9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних(фахових) компетентностей**:

СК10. Здатність визначати актуальні наукові проблеми, планувати, організовувати та здійснювати власні наукові дослідження в галузі методики навчання історії самостійно / у складі дослідницького колективу; здатність до продуктивного діалогу із колегами щодо вирішення навчально-методичних проблем;

СК11. Володіння методикою історіографічної та джерелознавчої критики.

СК12. Реконструкція історичних процесів на основі різних джерел.

СК13. Здатність вести дискусії про минуле в політичному та культурному контексті. Розробляти та реалізовувати проєкти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислювати наявні чи створювати нові знання

2. Передумови для вивчення дисципліни

Виходячи з методологічних та пропедевтичних функцій дисципліни «Історіографія всесвітньої історії та історії України» її вивченню передують

опанування інших навчальних дисциплін. Таких: «Новітня історія країн Європи та Америки». «Новітня історія країн Азії та Африки» «Нова історія країн Європи та Америки», « Нова історія країн Азії та Африки» «Історія середніх віків», «Історія стародавнього світу», « Історія України».

3. Результати навчання за дисципліною

ПРЗ 3. Знати фундаментальні історичні теорії;

ПРЗ 10. Знати методологію наукового пізнання, методи та методики проведення наукових досліджень; основні принципи і засоби пошуку, систематизації, узагальнення інформації

ПРУ2. Вміти продемонструвати та застосовувати історичні знання для розв'язування компетентнісних завдань, типових завдань;

ПРУ11. Вміти визначати актуальні наукові проблеми в історичній галузі та методики навчання історії самостійно / у складі дослідницького колективу з високим ступенем самостійності;

ПРУ12. Вміти відшукувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, оцінювати її достовірність, систематизувати, узагальнювати її; грамотно готувати наукові тексти, доповіді, презентації, здійснювати публічну апробацію одержаних результатів, брати участь у науковій дискусії;

Критерії оцінювання результатів навчання

4. Розподіл балів

Поточний контроль								Разом	Загальна сума
Розділ 1								70	100
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 1.6	T 1.7	T 1.8		
Поточний контроль									
8	8	9	9	9	9	9	9		
Контроль самостійної роботи									
3	3	4	4	4	4	4	4	20	

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Оцінювання результатів аудиторної роботи здійснюється за наступними критеріями :

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст історичних подій та фактів, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та правильно інтерпретує історичні явища та процеси; виконує всі завдання, може правильно визначати спільні та відмінні риси подій, які складають предмет аналізу; висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на системному знанні фактів та подій історіографії всесвітньої історії та історіографії історії України. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.
4	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст історичних подій та фактів, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та в цілому правильно інтерпретує історичні явища та процеси; виконує завдання, однак допускає неточності; може визначати спільні та відмінні риси подій, які складають предмет аналізу; висловлює власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на положеннях підручників і навчальних посібників з «Історіографії всесвітньої історії.» та «Історіографії Історії України», окремих історичних прикладах. Під час заняття продемонстрована ініціативність.
3	Здобувач вищої освіти дає відповіді на питання семінарського заняття, відтворює факти та події, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає, проте неточно інтерпретує явища та процеси з історіографії; завдання виконує з неістотними помилками; може визначати спільні та відмінні риси подій, які складають предмет заняття, допускаючи незначні помилки.
2	Здобувач вищої освіти дає відповіді на більшість питань семінарського заняття, відтворює факти та події, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; лише називає явища та процеси з історіографії; завдання виконує з неістотними помилками; не може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет аналізу, називаючи при цьому їх ознаки.
1	Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не відповідає на питання, що винесені на розгляд, з труднощами виконує завдання, допускаючи змістовні помилки, невпевнено відтворює факти і події, що розглядалися під час заняття.
0	Відсутність на занятті

4.2 Критерії оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки студента для підсумкового контролю з дисципліни (залік)

Бали	Рівень	Оцінка	Критерії оцінювання
21-25	A	Відмінно	Оцінка виставляється за правильну, ґрунтовну та повну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, творче висвітлення проблем та якісне виконання практичного завдання.
16-20	B	Добре	Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем та не зовсім якісне виконання практичного завдання.
11-15	C		Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, наведення з певною допомогою викладача адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем, виконання практичного завдання з окремими негрубими помилками.
6-10	D	Задовільно	Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка проте відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до теоретичного матеріалу та недостатньо якісним виконанням практичного завдання.
1-5	E		Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка містить певні негрубі помилки, відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до теоретичного матеріалу та недостатньо якісним і неповним виконанням практичного завдання
0	FX	Незадовільно	Оцінка виставляється за неправильну,

			неповну відповідь, відсутність міцних знань з питань курсу, за неякісне виконання практичного завдання.
--	--	--	---

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни «Історіографія всесвітньої історії» можуть бути:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи

невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- підготовка доповідей, есе, презентацій. Передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

Питання для підсумкового контролю:

1. Предмет, мета, завдання та теоретико-методологічна основа курсу „Історіографія всесвітньої історії».
2. Становлення історичних знань у країнах Стародавнього Сходу.
3. Історична думка Стародавньої Греції.
4. Історична думка Стародавнього Риму.
5. Становлення історичної науки у середні віки.
6. Історичні погляди Августина Аврелія.
7. Основні тенденції середньовічної історіографії.
8. Загальна характеристика гуманістичної історіографії у XV–XVI ст.
9. Гуманістична історіографія Італії.
10. Особливості німецької гуманістичної історіографії.
11. Історико-філософські основи просвітницької історіографії.
12. Просвітницька історіографія у Франції.
13. Особливості просвітницької історіографії в Англії.
14. Просвітницька історіографія у Німеччині.
15. Основні тенденції американського просвітництва.
16. Становлення історіографії Романтизму.
17. Французька історична школа доби Реставрації.
18. Розвиток Романтизму в німецькій історичній науці.
19. Торійська та вігська історіографії Англії.
20. Особливості американського романтизму.
21. Становлення позитивістської історіографії.
22. Позитивістська історіографія Великобританії.
23. Позитивістська історіографія Франції.
24. Позитивізм в Італії.
25. Позитивістська історіографія Німеччини.
26. Генезис історичних поглядів К. Маркса та Ф. Енгельса.
27. Історична наука в країнах Азії, Африки та Латинської Америки (від середньовіччя – до середини XIX ст.).
28. Історична наука в умовах кризи позитивізму (кінець XIX – перша половина XX ст.).
29. Французька історіографія (кінець XIX – перша половина XX ст.).
30. Історіографія Великобританії (кінець XIX – перша половина XX ст.).
31. Німецька історіографія (кінець XIX – перша половина XX ст.).

32. Історіографія США (кінець XIX – перша половина XX ст.).
33. Історична наука в країнах Азії, Африки та Латинської Америки (кінець XIX – перша половина XX ст.).
34. Теорія культурно-історичних типів М. Данилевського.
35. Концепція локальних культур О. Шпенглера.
36. Цивілізаційна парадигма історії А.Дж. Тойнбі.
37. Історичні погляди П. Сорокіна.
38. Виникнення та перший етап діяльності школи „Анналів”.
39. Другий етап розвитку школи “Анналів”.
40. Школа “Анналів” на сучасному етапі розвитку історичної науки.
41. Вплив Школи «Анналів» на національні історіографії.
42. Постмодерністський виклик історичному пізнанню.
43. Основні тенденції розвитку історіографії у другій половині XX – на початку XXI ст.
44. Французька історіографія у другій половині XX – на початку XXI ст.
45. Історіографія Великобританії у другій половині XX – на початку XXI ст.
46. Німецька історіографія у другій половині XX – на початку XXI ст.
47. Історіографія США у другій половині XX – на початку XXI ст.
48. Розвиток історіографії в країнах Північної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.
49. Розвиток історіографії в країнах Західної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.
50. Розвиток історіографії в країнах Східної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.
51. Розвиток історіографії в країнах Центральної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.
52. Розвиток історіографії в країнах Південної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.
53. Історична наука в країнах Азії, Африки та Латинської Америки у другій половині XX – на початку XXI ст.
54. Історичні погляди Г. Кіссінджера
55. Історико-політична концепція З. Бжезинського.
56. Концепція історичного пізнання Х. Уайта.
57. Історичні погляди А. Тоффлера.
58. «Кінець історії» Ф. Фукуями.
59. Історична концепція І. Валлерстайна
60. „Зіткнення цивілізацій” С. Гантінгтона.
61. Історичні знання в стародавній Україні-Русі.
62. Українська історична думка та джерела XVI – XVII ст..
63. Нові явища у розвитку історичних знань в Україні в середині XVIII ст.
64. Українська історична думка та джерелознавство другої половини XVIII – першої третини XIX ст.
65. Становлення і розвиток української історичної науки в середині XIX ст.
66. Утвердження української національної історіографії та джерелознавства на зламі XIX – XX ст.

67. Схема української історії М.Грушевського.
68. Українська історична наука на початку ХХ ст.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Історіографія всесвітньої історії та історії України» складається з одного розділу, який в цілому висвітлює особливості зародження, становлення та розвитку історіографії всесвітньої історії та перспектив розвитку світової історичної науки на початку ХХІ ст.

Розділ 1. Становлення та розвиток історіографії всесвітньої історії: від стародавніх часів - до початку ХХІ ст. Історіографія історії України ХІ – початку ХХ ст.

7.1. Тематичні розділи

Розділ 1. Становлення та розвиток історіографії всесвітньої історії: від стародавніх часів - до початку ХХІ ст. Історіографія історії України ХІ – початку ХХ ст.

Тема 1.1. Предмет і завдання курсу „Історіографія всесвітньої історії”.

Предмет і завдання історіографії як спеціальної історичної дисципліни. Місце і роль історіографії у структурі історичної науки. Аспекти історіографічного дослідження. Розділи історіографії. Поняття „напрямок”, „течія” та „школа” в історіографії та критерії їх визначення.

Тема 1.2. Становлення і розвиток історичних знань у країнах Стародавнього Сходу, Греції та Риму. Середньовічна історіографія V–XIV ст. Розвиток гуманістичної історіографії.

Перші історичні записи і хроніки. („Шумерський царський список”, „Вавілонська хроніка” та інші). Біблійні уявлення про походження світу та історію людства.

Концепція історичного коловороту в „Історичних записках” Сима Цяня. Значення праць Сима Цяня для розвитку китайської історіографії.

Праця Геродота „Історія” та її роль у розвитку історичної думки та історіографії. Праці Фукідіда, Ксенофонта, Полібія та їх внесок у розвиток історіографії всесвітньої історії.

Історична думка та історичні знання у Стародавньому Римі. Тіт Лівій та його „Історія Риму”. Твори Г. Салюстія Криспа та Корнелія Тацита. Історична біографістика у римській історіографії. „Життя дванадцяти

Цезарів” Гая Светонія Транквілла. Значення античної історіографії для подальшого розвитку історичних знань та історичної думки.

Провіденціалізм – основа середньовічної історичної думки та історіографії. Аврелій Августин і його роль у становленні історичної свідомості середньовіччя. Всесвітні хроніки як новий тип історичного твору.

Пам’ятки історичної думки Західної Європи. Історія людства у хроніці О. Фрейзингенського. Релігійно-містична концепція світової історії І. Флорського. Історичні твори Г. Ношанського.

Становлення гуманістичного світогляду. Гуманістична історіографія та її представники в Італії. «Політико-риторична школа» та її внесок у історіографію гуманізму. „Ерудитсько-критична школа” (Флавона Біондо, Лоренцо Валла). Ніколло Макіавеллі та Франческо Гвічардіні.

Особливості німецького гуманізму й історичної думки. С. Франк та його концепція світової історії.

Тема 1.3. Історична думка в епоху Просвітництва. Історіографія епохи Романтизму (перша половина XIX ст.). Особливості американського романтизму. „Рання школа”.

Історико-філософські основи просвітницької історіографії. Особливості та основні тенденції розвитку просвітницької історіографії в країнах світу.

Просвітницька історіографія у Франції. Роботи А. де Буленвільє, Ж.Б. Дюбо. Історичні погляди Вольтера. Історичні концепції французьких філософів-матеріалістів (Д. Дідро, К. Гельвецій, П. Гольбах). Розвиток просвітницької історичної думки у період Французької революції.

Просвітницька історіографія в Англії. Історичні погляди Д. Юма, Е. Гіббона. Шотландська філософсько-історична школа. Історичні погляди А. Сміта.

Просвітницька історіографія в Німеччині. Історико-філософська думка німецького Просвітництва (Г.Е. Лессінг, І. Кант, Й.В. Гете, Ф. Шиллер). Геттингенська історична школа. Німецьке яacobінство та історичні погляди його представників.

Криза просвітницької ідеології. Романтизм та його роль у розвитку історичної думки.

Французька історична школа доби реставрації. Історичні погляди О. Тьєррі, Ф. Гізо, Ф. Міньє, А. Тьєра.

Історична школа права в Німеччині (К.Ф. Савіньї, К.Ф. Ейхгорн). Становлення історико-романтичної школи Л. фон Ранке. Полеміка Л. фон Ранке з істориками гейдельбернської школи Ф.К. Шльоссером, Г. Гервінусом.

Торійська і вігська історіографія в Англії.

Історичні погляди Д. Бенкрофта, Ф. Паркмена, Д. Мотлі, І. Прескотта, Р. Хілдерта.

Значення американської романтичної історіографії у контексті світової історичної науки.

Тема 1.4. Історична наука у другій половині XIX ст. Позитивізм. Позитивізм в Італії.

Роль „позитивної філософії” О. Конта та її розвиток в історико-соціологічних теоріях і концепціях Г. Спенсера, Д. Мілля, І. Тена, Т. Бокля. Роль філософії в становленні позитивістської історіографії.

Позитивістська історіографія в Англії. Т. Бокль.

Розвиток позитивістської історіографії у Франції. Позитивістські історичні школи (І. Тен, А. Олар, А. Сорель, А. Дебідур).

Позитивістська історіографія у Німеччині. Малогерманська історична школа (І. Дройзен, Г. Зібель, Г. Трейчке). Великогерманський напрямок в німецькій історіографії (Ю. Фіккер, І. Янсен). Культурно-історичний напрямок (Я. Буркхардт, Е. Томхайн). Історико-економічний напрямок (Г. Шмоллер, К. Бюхер). Культурно-історичний синтез К. Лампрехта.

Суспільна думка та історіографія в початковий період Рісорджименто.

Історична наука після національного об'єднання Італії. Позитивізм і філологічна школа.

Криза позитивістської історіографії в Італії.

Історичні погляди Б. Кроче.

Тема 1.5. Історичний матеріалізм та зародження марксистської історіографії.

Історичні і теоретичні джерела марксистської методології історії. Формування і еволюція історичних поглядів К. Маркса і Ф. Енгельса. Критика ідеалістичної концепції історії. Матеріалістичне розуміння історії. Марксистська концепція всесвітньої історії як закономірного процесу послідовної зміни соціально-економічних формацій. Класова боротьба як рушійна сила історії. Періодизація всесвітньої історії та її критерії. Основні проблеми всесвітньої історії в творах Маркса та Енгельса. Становлення марксистської історичної школи. В. Лібкнехт, А. Бебель, К. Каутський.

Тема 1.6. Історична наука в умовах кризи позитивізму (кінець XIX – початок XX ст.). Генезис основ культурно-історичної методології цивілізаційного аналізу. Постмодернізм та еволюція „Школи анналів”.

Французька історіографія. Криза позитивізму. Початок формування нової наукової школи (А. Мат'єс, А. Олар, Е. Хавісс).

Історіографія Великобританії на початку XX ст. (Д.О. Травільян, Д. Гобсон).

Німецька історіографія наприкінці XIX – у першій половині XX ст. (Д. Шефер, М. Ленц, Г. Дефельбрюк, В. Зомбард).

Історична наука США на початку XX ст. (Ф. Тернер, Ч. Бірз, Ф. Паррінгтон, К. Коммонс).

Теорія культурно-історичних типів М.Я. Данилевського.
Концепція локальних культур О. Шпенглера.
Цивілізаційна парадигма історії А.Дж. Тойнбі.
„Зіткення цивілізацій” С. Гантінгтона.
Виникнення та перший етап діяльності школи „Анналів”.
Другий етап розвитку школи “Анналів”.
Школа “Анналів” на сучасному етапі розвитку історичної науки.

Тема 1.7. Основні тенденції розвитку національних історіографій у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.

Подальший розвиток теоретичних основ „Нової історичної науки”.
Структура і напрямки історичних досліджень „нової історичної науки”.
„Нова соціальна історія”, „нова економічна історія”, „нова політична історія”.

Центри і школи „нової історичної науки”. Історична школа „Анналів” у Франції (Ж. ле Гоф, ле Руа Ладюрі, А.І. Марру, Ф. Фюре, Р. Мандру, Д. Рішер).

Кембріджська історико-демографічна школа (Т. Ламслетт, І. Хоскінем, І. Шефрід).

Оксфордська школа соціальної історії (Р. Семюель).

Нова історична наука у США. Асоціації соціальної і місцевої історії.
Дослідження в галузі соціальної історії (Б. Ратман). Психоісторія. Кліометрія в американській історіографії.

Соціально-критична школа в історіографії ФРН (У. Веллер, Ю. Кока).

Зростання ролі історичної науки США у світовій історіографії. „Школа бізнесу” в американській історіографії. Дослідження представників „школи консенсусу” (Д. Бурсін, Р. Браун, Л. Харсу). Школа „реальної політики” (Г. Моргентау, Д. Кеннон). Вплив ідеології неолібералізму і неоконсерватизму на американську історіографію.

Розвиток історичної науки у Великобританії.

Особливості розвитку німецької історіографії.

Провідні центри і школи у французькій історіографії.

Італійська історіографія.

Історична наука в Іспанії.

Розвиток історіографії у країнах Східної Європи. Вплив соціально-економічних та політичних перетворень 80 рр. ХХ ст. на історичну науку в Угорщині, Румунії.

Історична наука в країнах Азії, Африки та Латинської Америки.

Основні проблеми і тенденції розвитку світової історіографії на початку ХХІ ст.

Тема 1.8. Історіографія історії України ХІ – початку ХХ ст.

Історичні знання в стародавній Україні-Русі. Південно-Руське літописання. Повість Минулих літ, Київський літопис ХІІ ст., Галицько-

Волинський літопис XIII ст. Українська історична думка та джерела XVI – XVII ст. Козацькі літописи XVII ст. Літопис Самовидця. Густинський, Львівський та Київський літописи XVII ст. «Хроніка» Ф. Сафоновича. Нові явища у розвитку історичних знань в Україні в середині XVIII ст. Г. Граб'янка про Б. Хмельницького. «Літопис» С. Величка. Українська історична думка та джерелознавство другої половини XVIII – першої третини XIX ст. . Д. Бантиш-Каменський та його “История Малой России”. М. Маркевич – дослідник історії України. Становлення і розвиток української історичної науки в середині XIX ст. . М. Максимович – засновник романтизму в Україні. Утвердження української національної історіографії та джерелознавства на зламі XIX – XX ст. . Суспільні погляди М. Костомарова. . В. Антонович як засновник української історичної науки, «Київська школа». Схема української історії М. Грушевського. Герби і емблеми, історія Гетьманщини та малоросійської старшини у висвітленні О. Лазаревського. Д. Яворницький як дослідник запорозького козацтва. Українська історична наука на початку XX ст. Дослідження історії Слобожанщини у спадщині Д. І. Багалія. «История украинского народа» та дослідження сільського судочинства доби середньовіччя О. Єфименко. М. Аркас – дослідник України-Русі.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
РОЗДІЛ 1.						
Тема 1.1. Предмет і завдання курсу „Історіографія всесвітньої історії”.	14	2	2			10
Тема 1.2.. Становлення і розвиток історичних знань у країнах Стародавнього Сходу, Греції та Риму. Середньовічна історіографія V–XIV ст. Розвиток гуманістичної історіографії	20	4	6			10
Тема 1.3. Історична думка в епоху Просвітництва. Історіографія епохи Романтизму (перша половина XIX ст.). Особливості американського романтизму. „Рання школа”.	18	2	6			10
Тема 1.4. Історична наука у другій половині XIX ст. Позитивізм. Позитивізм в Італії.	20	4	6			10
Тема 1.5. Історичний матеріалізм та зародження марксистської історіографії.	14	2	2			10
Тема 1.6. Історична наука в умовах кризи позитивізму (кінець XIX – початок XX ст.). Генезис основ культурно-історичної методології цивілізаційного аналізу. Постмодернізм та еволюція „Школи анналів”	20	4	6			10
Тема 1.7. Основні тенденції розвитку національних історіографій у другій половині	18	2	6			10

XX – на початку XXI ст..						
Тема 1.8. Історіографія історії України XI – початку XX ст.	26	6	6		4	10
Усього годин	150	26	40		4	80

7.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Год.
1	Предмет і завдання курсу „Історіографія всесвітньої історії”.	2
2	Становлення і розвиток історичних знань у країнах Стародавнього Сходу, Греції та Риму. Середньовічна історіографія V–XIV ст. Розвиток гуманістичної історіографії	2
3	Історична думка в епоху Просвітництва. Історіографія епохи Романтизму (перша половина XIX ст.). Особливості американського романтизму. „Рання школа”.	6
4	Історична наука у другій половині XIX ст. Позитивізм. Позитивізм в Італії.	6
5	Історичний матеріалізм та зародження марксистської історіографії.	2
6	Історична наука в умовах кризи позитивізму (кінець XIX – початок XX ст.). Генезис основ культурно-історичної методології цивілізаційного аналізу. Постмодернізм та еволюція „Школи анналів”	6
7	Основні тенденції розвитку національних історіографій у другій половині XX – на початку XXI ст..	6
8	Тема 1.7. Історіографія історії України XI – початку XX ст.	6
	Разом	4

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Ададуrow В. Нові “території” історії: проблеми синтезу соціальних наук утворчості третього покоління школи “Анналів” (на прикладі концептуальних поглядів Еммануеля Ле Руа Лядюрі) // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів, 2000. – Вип. 35-36.
2. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм XV – XVIII ст. Т.1: Структури повсякденності: можливе і неможливе. – Київ, 1995; Т.2: Ігри обміну. – Київ, 1997; Т.3: Час світу. – Київ, 1998.
3. Голиш Г. М. Історія історичної науки від найдавніших часів до кінця XIX століття [Текст]: підручник для студ. ВНЗ зі спец. "Історія" / Г. М. Голиш ; МОН України, Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького, Навч.- науковий ін-т історії філософії. – Черкаси :Вертикаль, 2015.
4. Дюпон-Мельниченко Ж.-Б., Ададуrow В. Французька історіографія XX століття. – Львів, 2001.
5. Вісліч Томаш. Польська історіографія 1989–2009 рр.: дуже суб’єктивні підсумки // Історіографічні дослідження в Україні: зб. наук. праць. – К., 2013. – Вип. 23.
6. Зашкільняк Л.О. Методологія історії: від давнини до сучасності. – Львів, 1999.
7. Зашкільняк Л.О. Сучасна світова історіографія. Посібник для студентів. – Львів, 2007.
8. Історія і Влада: Колективна монографія. – К., 2016.
9. Історія та історіографія в Європі. Збірник наукових праць / Редактори С. Стельмах, Г. Хаусман. – Київ, 2003 – 2004. – Вип. 1, 2–3.
10. Калакура Я. С. Українська історіографія: Курс лекцій. К.: Генеза, 2004.
11. Колесник І. І. Українська історіографія (XVIII – початок XX століття). К.: Генеза, 2000.
12. Колесник І. І. Українська історіографія: концептуальна історія / За ред. В. Смоля. К.: Інститут історії України НАН України, 2013.
13. Коцур В. П., Коцур А. П. Історіографія історії України. Чернівці, 1999.
14. Краківська історична школа в польській історіографії Харківський історіографічний збірник. - Х., 2006. № 8. - С. 125-131
15. Кукурудзяк М.Г. Історіографія історії нового і новітнього часу країн Європи і Америки. Конспект лекцій / М.Г. Кукурудзяк. – Кам’янець-Подільський, 2002.
16. Мотрук С. Нові тенденції у розвитку чеської та словацької історіографії в 90-х роках XX ст. // Історія та історіографія в Європі. – Київ, 2003. – Вип. 1–2.
17. Нові перспективи історіописання. За редакцією Пітера Берка. – Київ, 2004.
18. Посохов С.І., Куделю С.М., Зайцева Ю.Л. Історіографічний словник Навчальний посібник для студентів історичних факультетів університетів. – Харків, 2004.

19. Потоульницький В.А. Україна і всесвітня історія. Історіософія світової та української історії XVII–XX століть. – Київ, 2002.
20. Сінкевич Є. Г. Місце краківської історичної школи в польській історіографії другої половини XIX - XX ст. // Український історичний журнал. - 2008. -№ 1.-С. 194-201.
21. Таран Л.В. Французька історіографія (70-ті рр. XIX – 80-ті рр. XX ст.). – К., 1991.
22. Шульженко Ф.П. Історія політичної думки в ченів зарубіжних країн. Підручник. -Київ,2007.
23. Яковенко Н.М. Вступ до історії. -К.: Критика, 2007.